

De garantie die België aan de financiële coöperaties van de Arco-groep heeft verleend, is in strijd met het Unierecht

Een garantieregeling is op zich niet onverenigbaar met de richtlijn inzake de depositogarantiestelsels, maar zij moet stroken met het Verdrag en met name met de daarin neergelegde staatssteunregels

In november 2011 heeft de Belgische Staat de bescherming die geldt voor spaardeposito's en bepaalde levensverzekeringen, uitgebreid tot de 800 000 vennoten van de drie financiële coöperaties van de Arco-groep (Arcopar, Arcofin en Arcoplus), zodat elke belegger tot 100 000 EUR gedekt was. Daardoor werd de Arco-groep – een van de hoofdaandeelhouders van de Frans-Belgische bank Dexia – beschermd tegen een dreigende uittocht van haar particuliere beleggers uit de drie financiële coöperaties van de groep. Tegelijk kreeg ARCO daardoor de mogelijkheid om mee te werken aan de herkapitalisatie van Dexia, dat als gevolg van de in 2008 uitgebroken wereldwijde financiële crisis in zware moeilijkheden was geraakt. Sinds eind 2011 zijn de drie financiële coöperaties van de Arco-groep in vereffening.

In 2014 heeft de Commissie deze „Arco-garantie” aangemerkt als onrechtmatige (want niet tijdig aangemelde) en met de interne markt onverenigbare staatssteun.¹ Zij heeft België gelast de daaraan verbonden voordelen terug te vorderen, en heeft deze lidstaat verboden om op basis van deze garantie betalingen te verrichten. De drie financiële coöperaties van de Arco-groep en België hebben bij het Gerecht van de Europese Unie een beroep tot nietigverklaring van dit besluit van de Commissie ingesteld.²

De behandeling van die zaken is evenwel geschorst tot het Hof van Justitie in de onderhavige zaak de vragen van het Belgisch Grondwettelijk Hof zal hebben beantwoord. Dat Hof moet naar aanleiding van verschillende prejudiciële vragen van de Raad van State – waarbij beroepen zijn ingesteld door particuliere en institutionele aandeelhouders die niet in aanmerking komen voor de Arco-garantie – nagaan of de wet tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België grondwettig is, voor zover deze voor aandelen van bepaalde erkende financiële coöperaties in dergelijke garanties voorziet. Alvorens zich over die kwestie uit te spreken, wenst het Grondwettelijk Hof van het Hof van Justitie te vernemen of de betrokken garantieregeling in overeenstemming is met het Unierecht, en met name met het gelijkheidsbeginsel en de richtlijn inzake de depositogarantiestelsels.³

In zijn arrest van vandaag brengt het Hof allereerst in herinnering dat iedere lidstaat er krachtens de richtlijn op moet toezien dat op zijn grondgebied een of meer depositogarantiestelsels worden ingevoerd en officieel worden erkend. Onder „deposito” moet een creditsaldo worden verstaan dat wordt gevormd door op een rekening staande gelden of dat tijdelijk uit normale banktransacties voortvloeit, en dat de kredietinstelling onder de toepasselijke wettelijke en contractuele voorwaarden dient terug te betalen, alsmede schulden belichaamd in door deze kredietinstelling uitgegeven schuldbewijzen. **Uit**

¹ Besluit 2014/686/EU van de Commissie van 3 juli 2014 betreffende steunmaatregel SA.33927 (12/C) (ex 11/NN), door België ten uitvoer gelegd – Garantieregeling ter bescherming van de aandelen van individuele leden van financiële coöperaties [Kennissegeving geschied onder nummer C(2014) 1021].

² Voor het Gerecht aanhangige zaken *België/Commissie* (T-664/14) en *Arcofin e.a./Commissie* (T-711/14).

³ De artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie; richtlijn 94/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 1994 inzake de depositogarantiestelsels (PB 1994, L 135, blz. 5).

de stukken waarover het Hof beschikt, blijkt echter dat aandelen van vennootschappen zoals de betrokken aandelen van erkende coöperatieve vennootschappen die actief zijn in de financiële sector, niet onder die definitie vallen. Bij dergelijke aandelen blijkt het immers in wezen om een deelneming in het eigen vermogen van een vennootschap te gaan, en de in de richtlijn bedoelde deposito's verschillen daarvan in die zin dat zij deel uitmaken van het vreemd vermogen van een kredietinstelling. De verwerving van aandelen in financiële coöperaties valt dus eerder te vergelijken met de aankoop van vennootschapsaandelen – waarvoor de richtlijn niet in een waarborg voorziet – dan met het plaatsen van gelden op een bankrekening.

Bovendien vallen erkende coöperaties die actief zijn in de financiële sector niet binnen de personele werkingssfeer van de richtlijn. De activiteit van deze coöperaties bestaat immers niet in het verlenen van kredieten voor eigen rekening. Evenmin blijkt dat zij deposito's van het publiek in ontvangst nemen of, zoals banken, regelmatig kredieten verlenen voor eigen rekening.

Bijgevolg verplicht de richtlijn de lidstaten er niet toe om voor aandelen van erkende coöperatieve vennootschappen die actief zijn in de financiële sector, een garantieregeling in te stellen als die welke hier aan de orde is.

Niettemin is het Hof van oordeel dat het op zich niet onverenigbaar is met de richtlijn dat een depositogarantiestelsel wordt uitgebreid tot aandelen van coöperatieve vennootschappen.

Een dergelijke uitbreiding mag evenwel de nuttige werking van het krachtens de richtlijn in te stellen depositogarantiestelsel niet ondergraven. Hoe groter de te verzekeren risico's zijn, des te meer de depositogarantie immers verwaterd raakt. Het staat aan het Grondwettelijk Hof om na te gaan of de goedkeuring van een garantieregeling als die welke hier aan de orde is, de nuttige werking van het depositogarantiestelsel kan ondergraven. In dat verband moet het Grondwettelijk Hof met name rekening houden met het feit dat in casu door de instelling van een dergelijke regeling voor de aandelen van coöperatieve vennootschappen een groot aantal kleine beleggers onder het Belgische depositogarantiestelsel komt te vallen, alsook met het feit dat de vennootschappen van de Arco-groep maar kort voordat aanspraak werd gemaakt op de daarbij verleende garantie in dat stelsel zijn opgenomen en in het verleden niet hebben bijgedragen aan de financiering ervan. Bovendien moet een dergelijke uitbreiding stroken met het Verdrag en met name met de daarin neergelegde staatssteunregels.

In verband met het besluit van de Commissie waarbij de „Arco-garantie” is aangemerkt als onrechtmatige (want niet tijdig aangemelde) en met de interne markt onverenigbare staatssteun, is het Hof van oordeel dat de Commissie deze garantie niet ten onrechte als „staatssteun” heeft aangemerkt. Haar besluit is ook afdoende gemotiveerd. **Het Hof constateert aldus dat bij zijn onderzoek niet is gebleken van feiten of omstandigheden die afdoen aan de geldigheid van dit besluit.** Voorts is de Commissie in haar besluit op goede gronden tot de conclusie gekomen dat België de betrokken garantieregeling onrechtmatig ten uitvoer heeft gelegd.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106